

ALV op
5 okt 2021

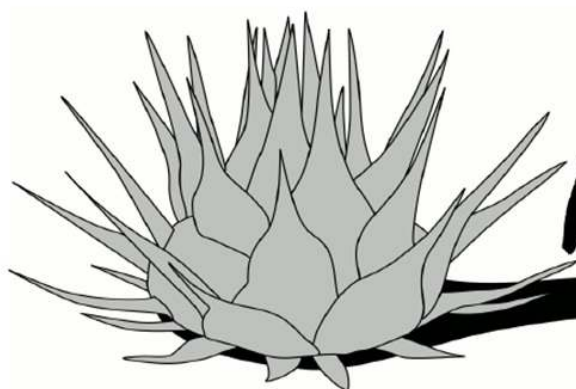
De Groene Gids

Nummer 2021-3, Natuurbeleving

Belevenissen van onze lezers

Met weer heel mooie fotos

Achterop: Jongerenpagina

KARDOEN

Natuurlijk lekker

Biologische voeding en verzorging
Marktplaats 9 6721 JG Bennekom 0318 413067

Gegevens over IVN Ede

BESTUUR

Voorzitter: Hans Gonggrijp, 0318-840409
voorzitter@ivn-edel.nl

Secretaris: Mathilde van Ravensberg, 06-44251306
secretariaat@ivn-edel.nl

Penningmeester: Henk Schuijt, 0318-650017
penningmeester@ivn-edel.nl

Overige leden:

Albert Loef, 0318-304713, albertloef@hotmail.com
Milka Sytsma, 0318-623133, milka.sytsma@sarfaty.nl

ERELEDEN

Joke Veltkamp

GEGEVENS

Postadres: Diedenweg 96, 6717KV Ede

Ledenadministratie: voor alle mutaties (adreswijzigingen, wijziging rekeningnummer, aanmelden of opzeggen van een lidmaatschap): ivn.nl/contact

Website: <https://ivn.nl> > afdeling > ede

Contributie:

Lid € 24,00

Lid + huisgenoot Vrienden. € 26,50

Vrienden/donateurs dragen bij via bankrekening NL 54
INGB 0000 9515 88 t.n.v. IVN Afdeling Ede
De minimum bijdrage bedraagt € 12,50

WERKGROEPEN

Scholen:

Joke Veltkamp, 0317-420703, gewoonjokev@gmail.com
Truus van Otterloo, 0318-621059
truusvanotterloo@tiscali.nl

Jeugdclub:

Ineke Jansonius, 0317-413884,
bosvriendjes.ivnede@gmail.com

Vogels:

Hans Westendorp, 0318-418465,
vogelwerkgroep.ivn.ede@gmail.com of
j.g.westendorp@kpnmail.nl

Natuurfotografie:

Ab van der Linde, a.j.vanderlinde@upcmail.nl

Flora:

Wiebe Verbaan, 0318-611947, w.verbaan1@chello.nl

Natuurwerkgroep Otterlo - IVN Ede:

Josephine Hendriks, 06 11239420. (na 20.00 uur)
jephendriks@gmail.com

- Vlinders: Toos van Ekeris, tvanekeris17@kpnmail.nl,
0318-592095

- Overige inventarisaties: Josephine Hendriks
jephendriks@gmail.com, 06-11239420

Natuurgidsen:

Christ Elsten

WELKOM NIEUWE LEDEN:

Gert van der Meer, Ede
Emile van Raaij, Doorwerth
Willem Heemskerk, Wageningen

Berber Wesseling, Ede
Sefanja Lobbes, Ede

De Groene Gids

IVN Ede - 2021-3

Van het Bestuur

Tegenwoordig worden we als IVN uitgedaagd om alle mogelijkheden te benutten een positieve bijdrage te leveren aan een balans tussen mens en natuur.

Met behulp van thema's: 'Kind en natuur, Natuur en gezondheid, Natuur in de buurt en Natuur en recreatie' willen we mensen tot nadenken zetten over hoe zij zich kunnen inzetten voor een betere wereld.

Als IVN-Ede proberen we dit verhaal enthousiast door te geven en koppelen daarbij de theorie aan de praktijk bij het organiseren van allerlei (buiten)activiteiten.

We vragen jullie in het bijzonder elkaar daarbij bewust te ondersteunen, zodat iedereen zich bij onze vereniging thuis voelt. Onderzoek heeft uitgezonden dat mensen die voor de natuur leven meer energie hebben om actief te zijn, zich gezonder voelen en zelfs creatiever worden. Op de aanstaande Algemene Leden Vergadering geven we bewust aandacht aan het 'samengevoel', omdat dit er aan mee werkt onze nieuwe leden aan te moedigen in actie te komen. We blijven ons met elkaar inzetten voor een eigentijds inspirerend en beleavingsgericht IVN.

Van de Redactie

Wanneer ik nu naar buiten kijk, zie ik wolkenSchaduwen afgewisseld door zonneschijn en regenbuien. Soms onweert het er ook nog bij. Deze zomer lijkt op de 'gewone' zomers van zo'n 30 jaar geleden. De natuur vaart er wel bij.

Toch is dit een heel andere zomer, dan die van toen. Het is een zomer waarin de Covid onze activiteiten en ontmoetingen nog steeds beïnvloedt. In deze Groene Gids vertellen IVN'ers welke mooie ervaringen ze hadden ondanks Covid. Hij staat bol van hun natuurbelevissen. Bedankt voor al die mooie verhalen.

Vergeet niet dat een ervaring altijd (dus niet alleen voor deze Groene Gids) kan worden ingezonden naar de redactiemail. We zijn blij met alle inzendingen die met natuur te maken hebben.

Wij wensen jullie veel leesplezier.

Auteursinstructie:

1. Kopij inleveren vóór sluitingsdatum via email: redactiegg@gmail.com
2. Tekst in doc of docx, maximaal 2000 woorden (vier kolommen)
3. Foto's apart in jpeg of png.
Elke foto neemt een plaats in van 100 woorden
4. In het algemeen geeft een mix van één foto op 250 woorden het meest evenwichtige beeld. Dus 5 tot 6 foto's in een artikel van vier kolommen. Foto's zijn niet verplicht.

Inhoud

- 4 Oproep Voorzitter
- 4 Algemene Ledenvergadering
- 5 Bouw mee aan PRwerkgroep
- 5 Slootjesdag 2021
- 6 Grijs, Groen en Gelukkig
- 6 Tuinbelevissen
- 8 Even Googelen
- 8 IVN Klimaatcursus
- 9 Binnenveldse hooilanden
- 9 Het Leughtenpad
- 10 't Tiny Forest van Uniek
- 11 Watervogels Industrierrein
- 13 Koevinkje
- 13 Waterdiertjesexcursie
- 15 Planten en hun naam (5)
- 15 Scholenwerk

Foto's voorblad

Boven: Wim Müller

Onder: Sander Pruiksma

Colofon

Redactie:

Remieke Niermeyer

Corine Klapwijk

Marjelle Molenaar

Redactieadres:

Remieke Niermeyer, 0318-630638,

redactiegg@gmail.com

Kopij vóór 1 november 2021

Auteurs zie de auteursinstructie

De Groene Gids is het contactblad van IVN Ede en verschijnt vier maal per jaar.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen al dan niet te plaatsen, in te korten of aan te passen.

Vormgever: Leo Klapwijk

Drukker: Editoo B.V. te Arnhem

Vind je het leuk samen met anderen de koers van de IVN-afdeling Ede e.o. te bepalen? En daarmee te zorgen dat de grootste natuureducatie organisatie de volgende 50 jaar (en hopelijk langer) nog meer aan het overbrengen van de kennis der natuur kan bijdragen. Dat treft, want IVN Ede e.o. zoekt een:

Voorzitter m/u

Wat je krijgt

- Meer betrokkenheid bij IVN afdeling Ede e.o.
- Door samenwerking in een enthousiast en bekwaam bestuur sturing geven aan de afdeling
- Een zinvolle tijdsbesteding die energie geeft en relatief niet veel tijd kost
- Met mede bestuursleden (en alle andere leden) gedeelde verantwoordelijkheden

Wat wij verwachten

- We verwachten niet dat de voorzitter 'de kar trekt' dat doen we als afdeling gezamenlijk, waarbij het bestuur een meer coördinerende, verantwoordelijke en beslissingsrol heeft
- Aanwezigheid bij ongeveer om de 2 maanden gehouden bestuursvergaderingen die maximaal 2 uur duren
- Aanwezigheid en als voorzitter samen met de andere bestuursleden organiseren en leiden van de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering en het werkgroepenoverleg
- Net als van alle IVN-leden/donateurs: het is gezellig als je soms meegaat op een publieksexcursie
- Het samen met mede bestuursleden kunnen nemen van beslissingen en kunnen nemen van besluiten
- Het voorzitten van de vergadering, maar dat is feitelijk niet meer dan zorgen dat de vergadering (ook de ALV) in goede banen wordt geleid, dat de betreffende (bestuurs)leden iets kunnen zeggen.

Mocht je nu nog vragen hebben dan kun je contact opnemen met Hans Gonggrijp (06 20086903)

Algemene Ledenvergadering

Tijdstip: dinsdag 5 oktober om 19:30 uur (inloop vanaf 19.15 uur)

Locatie: gebouw speeltuinvereniging De Zanderij, Nijverheidlaan 23-A, 6717 EV Ede, te bereiken via poort tussen huisnummer 41 en 43

Van harte welkom!

Na het officiële gedeelte sluiten we de avond graag af met een gezellig hapje en drankje (op 1,5 meter). Opgave vooraf is verplicht! Geef je op via een mail naar secretariaat@ivn-ed.nl

PROGRAMMA

19:15 uur: inloop

19:30 uur: huishoudelijke gedeelte - AGENDA

1. Opening
2. Notulen vorige vergadering (29 september 2020). Zie hiervoor onze website <https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-ed/bestuur>. Ook kun je de notulen aanvragen bij het secretariaat
3. Toelichting jaarplannen en jaarverslagen van de werkgroepen. Zie voor de jaarverslagen: <https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-ed/jaarverslagen>
4. Besprekingspunten
 - Aankondiging voorgestelde contributieverhogingen voor leden en huisgenootleden in 2023
 - Voorstel samenwerking KNNV Wageningen
5. Bespreking financieel jaarverslag 2020 en begroting 2021 van de penningmeester
6. Verslag kascommissie en benoeming nieuwe commissie
7. Verkiezing leden bestuur
 - Hans Gonggrijp is aftredend als voorzitter en niet herkiesbaar
 - Dico Wijma heeft zich kandidaat gesteld voor de functie van algemeen bestuurslid
 - Truus van Otterloo heeft zich kandidaat gesteld voor de functie van algemeen bestuurslid
8. Uitreiking speldjes ter gelegenheid van 25- en 40-jarig lidmaatschap
9. Rondvraag

20:15 uur: PAUZE – De kinderen van Dick van Houwelingen schenken zijn natuur- en vogelboeken aan IVN Ede. In de pauze is er gelegenheid om een boek uit te zoeken en mee te nemen.

20:30 uur: presentatie bodemdiertjes door Anne Krediet:

De grond onder onze voeten bevat enorm veel leven, waaronder een grote diversiteit aan kleine beestjes die je nog nooit gezien hebt. Dit bodemleven is niet alleen heel bijzonder maar ook nog eens essentieel voor ecosystemen en de landbouw. Anne Krediet neemt ons mee in de wereld van de bodembeestjes. Hij begint met een korte rondgang door de diversiteit aan bodembeestjes, van regenwormen tot beentasters. Daarna zien we hoe de bodem bepaalt waar deze diertjes leven en omgekeerd, hoe het bodemleven vervolgens weer de bodem beïnvloedt.

Volgend op deze presentatie geeft Anne een veldexcursie op zondag 10 oktober om 14:00 uur! Dan kunnen we dat wat is verteld live bewonderen!

21:15 uur: einde programma. Aansluitend hapje en drankje, tot ca. 22:00 uur.

Bouw mee aan een nieuwe PR-werkgroep

AUTEUR: MATHILDE VAN RAVENSBURG

Wie helpt mee om IVN Ede nog meer te laten stralen?

Natuurlijk wil je als IVN-er het liefst naar buiten. Lekker de frisse boslucht opsnuiven, genieten van alles wat groeit en bloeit, beweegt en zich laat zien. En je vindt het leuk om je enthousiasme over die wonderlijke natuur te delen met anderen. Naast al deze enthousiaste buitenmensen hebben we bij IVN ook mensen die zich binnen wijden aan 'buiten'. Die achter de computer zitten en stukjes tikken. Want waar zouden we zijn met al onze natuurinspanningen als we niemand bereiken. Als er geen mensen zijn die stukjes schrijven over de excursies en dit doorgeven aan de pers. Als er niemand is die de website bijhoudt, als we geen folders drukken met het activiteitenprogramma, als we geen posts zouden doen op sociale media. Kortom als we geen bekendheid geven aan IVN Ede. We hebben gelukkig een aantal mensen die zich met bovenstaande zaken bezighouden. Maar dat zijn er niet zoveel. En sommigen doen het al erg lang. En bijna allemaal alleen, zonder de steun van een (werk)groep.

Daarom is de wens van het bestuur om een PR-werkgroep op te richten. Een werkgroep die zich gaat bezighouden met de stelselmatige communicatie van IVN Ede. We zijn ervan overtuigd dat onze vereniging veel te bieden heeft en dat nog meer mensen moeten weten waar IVN voor staat. Om de jongere doelgroep aan te spreken, wil IVN Ede zich ook meer richten op nieuwe (sociale) media! We noemen een aantal activiteiten waarmee de PR-werkgroep zich mag bezighouden: bijhouden van Facebookpagina, opzetten van Instagramaccount, opzetten van YouTube kanaal, contact onderhouden met de lokale pers, ontwikkelen nieuw foldermateriaal (algemene folder en activiteitenfolder), ontwikkelen beurs/standpresentatiekit, onderzoeken aanwezigheid op events, ontwikkelen nieuwe communicatiemiddelen als videoverslagen van activiteiten, podcasts, ondersteunen van werkgroepen in pr en presentatie van hun activiteiten.

Wie vindt het leuk om onze mooie organisatie te laten stralen naar buiten? We doen daarbij ook een beroep op onze jongere leden, vanwege hun souplesse met de nieuwe media ;-). Idealiter bestaat de nieuwe PR-werkgroep uit 1 coördinator en 3 leden. Wil jij je creativiteit met woord en beeld inzetten voor IVN Ede? Wil je meer informatie of je aanmelden? Stuur dan een mailtje naar secretariaat@ivn-ed.nl. Samen bouwen we aan nog meer bekendheid!

Slootjesdag 2021

AUTEUR: JAN LEPPINK

Het is zondagmiddag 13 juni. Om twee uur precies zijn de 5 IVN vrijwilligers klaar met de voorbereidingen van de slootjesdag aan de singel bij de Koekelse Boslaan. De eerste deelnemers melden zich, krijgen hun slootjesdagbutton opgespeld en gaan enthousiast aan het werk met hun schepnetjes.

De gevangen diertjes komen in een grote witte bak zodat ze deze goed kunnen bekijken. De hele kleine minidiertjes kunnen bekeken worden in een loepotje.

En natuurlijk zijn er zoekkaarten om de waterdiertjes op naam te brengen.

Slootjesdag 2021 (Foto: Joke Veltkamp)

Het is prachtig weer: blauwe lucht, witte wolken en niet te warm.

Aan de overkant van de singel houden kikkers een waar kwaakconcert. Prachtige blauwe libellen zweven tussen de boterbloemen, gele lissen en vergeet-mij-nietjes.

Af en toe komen er twee meerkoeten nieuwsgierig langs zwemmen om te kijken wat er allemaal gebeurt. Een eind verderop hebben ze hun nest.

Gedurende de middag zijn 7 groepjes druk bezig met scheppen. Er wordt van alles gevangen: kikkervisjes, libellenlarven, kevertjes, kleine visjes, wantsen, water-vlooien, enz.

En de gidsen geven uitleg waar nodig is.

Een fotograaf is bezig om alles op de gevoelige plaat vast te leggen. Ook maakt hij luchtopnames met een drone en er worden zelfs onderwateropnames gemaakt.

Na afloop krijgt iedereen een lekker fris drankje en natuurlijk een slootjesdagdiploma.

En laten we eerlijk zijn: daar doe je het toch allemaal voor.

Al met al een geslaagde middag en zeker voor herhaling vatbaar.

Grijs, Groen & Gelukkig

AUTEUR: ALBERT B. LOEF

Tijdens wandelingen probeer ik aandacht te geven aan Kunst, Cultuur en Natuur. Nu er in CORONA-tijd met maar enkele mensen gewandeld kan worden is het aan te raden om tijdens de wandeling foto's te maken van iets dat je bijzonder vindt.

Later is het dan mogelijk om er met mensen over te praten en hen aan te zetten tot een stukje creativiteit. Kunstzinnig bezig zijn draagt bij aan de kwaliteit van leven van oud en jong. Het spreekt volgens de deskundigen de taal van de emotie en raakt de harten van mensen.

Boomkanker (Foto: auteur)

Zo werd ik eens geïnspireerd door de bobbels op een boom en dacht, daar kunnen mensen iets over schrijven, over dichten of er een kunstwerk over maken.

De een vindt de vormloze groeiaandoeningen op de stammen iets treurigs hebben en de ander interpreteert de bloemkoolachtige uitstulpingen als een kunstwerk.

De vreemde uitwassen op deze beuk is een reactie van de bast. Mogelijk een gevolg van een 'indringer', met die heftige en zelfs angstaanjagende bulten tot gevolg.

Als de buitenste cellagen zijn afgestorven kunnen ziekteverwekkers, zoals schimmels, bacteriën en virussen 'binnendringen'. Op de gladde stam van de beuk is een beginnende tumor goed te zien als een klein rond knobbeltje. Daarna wordt hij groot en ruw. De gezwellen zien er niet best uit. Boomkanker zegt men. Dit begint met een beschadiging aan de stam.

Boomkanker is anders dan kanker bij mensen en meestal niet fataal. De bomen kunnen er behoorlijk oud mee worden. Een bacteriële infectie kan de aanstichter zijn, maar ook schimmels kunnen dit veroorzaken. De infectie kan zich door de hele boom verspreiden, maar dat hoeft niet. De aandoening is wel besmettelijk. Insecten kunnen behulpzaam zijn bij het overbrengen van de infectie.

Houtzwammen (Foto: auteur)

en tot kunstgemaakt

Houtzwammen zijn vaak aanleiding tot kunstzinnig bezig zijn. Geef mensen verf en papier en ze komen als vanzelf in contact met hun gevoelens en gedachten.

Tuinbelevissen

AUTEUR: JELTJE ZEELENBERG

Gevraagd werd een stukje over je belevenissen de afgelopen tijd, de leukste, interessantste of frappantste gebeurtenis. Voor mijn gevoel beleven we niet zoveel. Maar is dat wel zo? Als ik erover nadenk beleven we heel veel, maar om dat nu leuk, interessant of frappant te noemen... Daarom beschrijf ik een aantal 'kleine' gebeurtenissen, die we de afgelopen jaren in onze tuin hebben waargenomen.

In 2017 hebben we onze tuin veranderd. De walnotenboom, die we in 1992 als jong boompje kregen, was een

grote boom geworden en daardoor was het grasveld achter ons huis veranderd in een mosvlakte, waar verder weinig groeide. Het moest een wilde bloemenwei worden met een klein vijvertje en zo geschiedde. En wat een plezier hebben we sinds die tijd beleefd aan deze tuin, vooral nu we vanaf maart 2020 veel meer thuis zijn. Zomaar een kwartiertje of langer naar buiten kijken...

Bloemenwei (Foto: auteur)

Eekhoorns

De walnoot werd al vaak bezocht door eekhoorns, waarvan er onze straat veel leven. Leuk om te zien hoe ze zich door de boom heen slingeren. Soms zitten twee jonge eekhoorns elkaar achterna en spelen verstoppertje rond de dikke stam. Door de hele tuin verstoppen ze hun noten. In de loop van de winter vinden we steeds meer lege notendoppen, maar de eekhoorns vinden lang niet alle noten, die ze verstopt hebben. Op de gekste plaatsen ontstaan jonge boompjes, die we er weer uittrekken.

Vogels

Voor de vogels wordt het steeds meer een paradijs. Af en toe komen er overtrekkende vogels foerageren. In het najaar van 2017 zagen we mooie vogeltjes in de uitgebloeide distels. Ik kreeg gelijk de associatie distelvink en jawel, het waren puttertjes. Sindsdien zien er we er elk najaar wel een paar. Afgelopen winter, toen er sneeuw lag, waren ook een stel kepen te zien. En in het voorjaar zagen en hoorden we een lijsterachtige vogel. Het bleek een beflijster te zijn, die op doortrek was naar zijn broedgebied in het noorden.

Maar er zijn ook vaste bewoners en bezoekers. Doordat we veel meer thuis zijn leren we ze beter kennen. Zodra de voedersilo in de winter is gevuld komt familie huismus aanvliegen. Bijna meteen zien we ook pa en ma houtduif, die zich te goed doen aan wat de slordig etende mussen op de grond laten vallen. Als er niet veel naar beneden valt zie je ze omhoogkijken: Waar blijft het? En als de mussen laat zijn liggen de duiven soms al te wachten.

FA ROOSENBOOM

Graanhandel

ROOSENBOOM
VERKOOPADRES: KAMPSTRAAT 10

• Konijnvoer	• Kunstmest
• Honden en Katten	• Biologische Meststoffen
• Vogelvoer	• Potgrond
• Duivenvoer	• Bemeste Tuinaarde
• Hooi per zak of baal	• Compost
• Haksel, Houtvezel of stro	

Telefoon 0318-610680

ROOSENBOOM BOSPOORT 33
Molenaar, graan en meel
Fourage en Kunstmesthandel
Vogelzaden en Kleindiervoeders

Geopend:
Ma t/m Vrij 08.30 – 12.30
13.30 – 18.00
Zaterdag 08.30 – 14.00

Twee jaar geleden broedden de duiven in een oud merelnest in de blauweregen op de pergola aan de achterkant van het huis. Door het raam onder de pergola konden we de ontwikkelingen goed volgen. Nadat de eieren waren uitgebroed groeiden de twee jonge duiven, die we Ratje en Toetje noemden, als kool. Al snel pasten ze niet meer in het nest, maar gelukkig bood de blauweregen een goede schuilplaats. Elke morgen keek ik even naar ze. Toen we ze vliegbewegingen hoorden maken, waren ze na een paar dagen uitgevlogen. We zagen ze nog wel af en toe in de tuin, maar helaas is een van hen tegen het raam aangevlogen en dood neergevallen.

Dit overkwam ook een jong heggenmusje. We hadden het lijkje net ontdekt toen we een enorm lawaai hoorden. Twee eksters kwamen aangevlogen en een van hen nam het dode vogeltje mee in de snavel, ongetwijfeld om elders te verorberen.

Dan hebben we nog pa en ma merel. We hebben dit jaar verschillende jonge merels gezien, maar kwamen er niet achter waar het nest zich bevond. Als we 's avonds rond zonsondergang nog even in de tuin zaten werden we stevast getrakteerd op een prachtig concert van pa merel. Hoog in de notenboom leek hij speciaal voor ons te zingen. Verder beschouwt hij het sierappelboompje als zijn persoonlijk bezit. Ziet hij er een andere vogel in dan wordt die weggejaagd, het is zijn 'project' en in het voorjaar was het boompje dan ook helemaal leeggegeten. Vanaf mei krijgt de moerbei vruchtjes, daar zijn alle vogels gek op. Je ziet ze af en aan vliegen en sommige lijken wel dronken als ze uit het gebladerte tevoorschijn komen. En in het najaar is zijn de druiven rijp. Zelf plukken we ze ook, maar er blijft meer dan genoeg over voor de vogels.

Insecten

De vele bloemen zijn ook zeer in trek bij insecten, op zonnige dagen hoor je een luid gezoem van hommels en bijen. Vlak voor het raam was een zwarte toorts opgekomen. Toen deze in bloei stond zagen we vanuit de kamer hoe continu insecten in de bloemen zaten.

Vijver

Binnen een paar weken zagen we twee groene kikkers in of bij de vijver. Sindsdien zijn er elk voorjaar een stuk of vier aanwezig. We horen ze luid kwaken maar kikkervisjes hebben we nooit gezien. Wel zijn er veel libellen en vooral waterjuffers. Aan de rand van de vijver is spontaan de echte koekoeksbloem op gekomen.

Zo blijkt maar weer dat er ook dichtbij huis veel te genie-

Koekoeksbloem (Foto: auteur)

ten valt van de natuur en het is nog gezond ook: Uit onderzoek blijkt dat contact met de natuur, ook al betreft dat het uitzicht vanuit je raam, zorgt voor meer geluk en minder stress.

Even Googelen

AUTEUR: DORA VAN DER VELDE

Bij het uitdunnen van een grote bos tijm vind ik wel 10 slakken. Ook in de lavendel ernaast pak ik er nog een paar. Er rolt een witte braam in het zand, die bij nazoeken uit slakkeneieren bestaat.

Een beetje verbaasd Google ik: 'houden slakken van tijm?'

De ene pagina na de ander raadt slakkenbestrijding aan. Duidelijk lijkt wel dat als je geen slakken op de planten in de tuin wilt, je sterk ruikende kruiden moet planten, zoals tijm, rozemarijn en lavendel. Daar zijn alle berichten het over eens

Werkt het misschien zo dat slakken zo graag in de tijm zitten dat ze niet verder trekken naar de andere tuinplanten?

Is er iemand die weet hoe het zit? De artikeltje van Google praten elkaar allemaal na.

Eitjes

Slakken in Tijm

De Slakken (Fotos: auteur)

IVN klimaatcursus

AUTEUR: GERALD KERSJES

In april en mei heb ik meegedaan met de populaire online IVN-klimaatcursus voor volwassenen. Deelnemers kunnen uit heel Nederland afkomstig zijn. Het is een leuke mix van jongeren en ouderen. Zoveel 20-ers en 30-ers had ik nog niet eerder gezien op een IVN-activiteit.

Hoe ben ik erin gerold: Ik had op Ons IVN een oproep gezien van cursusleider Alina Salomon (IVN-Amsterdam) dat ze 'Zoom-tech-buddies' nodig hadden, ter ondersteuning van Alina en de diverse klimaat-trainers, tijdens de lesavonden. Het voordeel voor mijzelf was daarbij, dat ik zowel kon ondersteunen, als dat ik nieuwe mensen leerde kennen en ik meteen inhoudelijk kon meedoen met de cursus. Win-win-win dus :-)

Er zijn 8 lesavonden die ongeveer de volgende onderwerpen behandelen; systeem aarde, duurzaamheidsdoelen, effecten van mens op klimaat, klimaatpsychologie, digitale excursie, effecten van klimaat op mens, storytelling, systeemverandering.

Dat klinkt al prima, maar het beste onderdeel is dat er onderliggend steeds een stukje richting aan een 'eigen duurzaamheidsplan' gegeven wordt. Dat is een plan waarmee jij zelf impact denkt te kunnen maken, voor de wereld en het klimaat. Het opstellen van het plan is bedoeld om de inspiratie en de kennis van de cursus ook voor jezelf concreet te gaan maken, daarbij ook gemotiveerd door alle andere cursisten die daarmee bezig zijn. Die cursisten stimuleren elkaar ook door tijdens de cursusavonden lekker (inter)actief meedoen met de lessen. Hoe dan ook, je eigen plan kan iets kleins zijn of iets groots, maar het is in ieder geval iets wat je voor jezelf kiest om te gaan doen, omdat je er door de cursus van overtuigd bent geraakt dat het zinvol en leuk is om op te pakken.

Er ontstaan soms hele leuke plannen, zoals het volledig afkoppelen van je regenwater van het riool of vegetariër worden, of je auto de deur uitdoen (duurzaam vervoer), of boodschappen doen met weinig of geen plastic verpakkingen en / of microplastics, of je eigen groententuin beginnen, of je huis loskoppelen van gas- en netwerkstroomvoorziening, of je B&B ecologisch maken en nog veel meer andere ideeën. Daarbij worden de plannen SMART beschreven, zodat ze haalbaar zijn en specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. In ieder geval heb ik veel geleerd en een leuke tijd gehad, dus als het je aanspreekt, geef je dan gewoon op voor de cursus, je hebt er geen kennis voor nodig, je leert er veel van en komt echt tot concrete acties.

PS Hier nog een paar wervende zinnen over de cursus en waar je je op kunt geven:

'Bij IVN staat mensen verbinden met de natuur centraal. Het wordt daarbij ook steeds duidelijker hoe mens en klimaat elkaar beïnvloeden. IVN biedt in een cursus een goed

moment om te reflecteren over hoe we met onze aarde omgaan. Wil je hierover leren en ben je benieuwd naar hoe wij zelf een verschil kunnen maken? Dan is de IVN-klimaatcursus De Groene Verandering misschien wel wat voor jou! Op onze website kun je meer informatie vinden voor als je mee wilt doen aan de cursus of als je bijvoorbeeld de cursus ook bij IVN-Ede zou willen organiseren'. Zie <https://www.ivn.nl/klimaateducatie-met-impact>

Binnenvelds Hooilanden 'work in progress'

AUTEUR: SANDER PRUIKSMA

Sinds enige jaren is er langs de Grift/het Valleikanaal één en ander gaande: gewone graslanden worden omgevormd tot 'nieuwe natuur'. Het is vaak bij zo'n project afwachten wat het gaat worden, maar dit voorjaar is het duidelijk geworden dat het in dit geval niet voor niets is geweest. De Binnenveldse Hooilanden, zoals het gebied nu wordt genoemd, werd bijzonder goed bezocht door duizenden (trek)vogels waaronder meerdere zeer interessante soorten die al decennia niet, of niet in zulke aantallen, voorkwamen. Bijgevoegd enkele foto's van hoogtepunten wat mij betreft.

Vanaf half maart was de zang van de blauwborst overal te horen. Om ze te zien te krijgen is meer geduld nodig (Foto: auteur)

Grote groepen eenden tot laat in het seizoen: slobend, pijlstaart, krakeend. wintertaling, zomertaling... (Foto: auteur)

Grote groepen kemphanen, sommige mannen baltsend, spreekwoordelijk spektakel (Foto: auteur)

Een kluut in het Binnenveld is zeldzaam. Een kluut geflankeerd door twee steltkluten is...volkomen onverwacht! (Foto: auteur)

April was duidelijk maand van de ruiters: zwarte ruiter, groenpootruiter, witga-toeverloper en werkelijk honderden bosruiters. Als je maar lang genoeg bleef zitten, liepen ze bijna over je voeten (Foto: auteur)

Noot van de redactie: Het is echt een prachtig gebied. Vorige maand ben ik er voor het eerst geweest. Inderdaad heel veel vogels en ook vlinders. Fijne fietspaden en zo nu en dan eens afstappen en rondkijken. Echt een aanrader.

Het Leughtenpad

AUTEUR: ALBERT B. LOEF

De opening van 'Het Leughtenpad' op het terrein van het recreatiepark 'De Lucht' op de Utrechtse Heuvelrug in Renswoude vond plaats op 2 juni 2021. Het was een ware happening. Als vertegenwoordigers van IVN-Ede waren vanuit het bestuur Milka Sytsma en Albert Loef aanwezig. Karel van Dijk, de eigenaar van de camping vertelde dat het terrein rond 1926 bestond uit een park, bos, heide en veengrond dat met de hand werd ontgonnen.

Toen de streek werd verdeeld in buurtschappen noemde men het stukje grond waar nu het park is 'De Luchten', later 'De Lucht'. 'Het Leughtenpad' is dus genoemd naar het gebied en betekent 'uitlichten' of 'schitteren'. Geleidelijk aan veranderde het gemengde boerenbedrijf in een recreatiepark met de nodige faciliteiten en activiteiten, met behoud van rustige landschappelijke sfeer.

Na de opening werden de genodigden, vanaf het paneel, door Ria van de Bor en Margot Room, leden van IVN-Ede, op een enthousiaste wijze rondgeleid langs een aantal elementen die op een aantrekkelijke kindvriendelijke manier werden aangeboden. Om te beginnen werd er kennis gemaakt met verschillende diersporen.

De opening (Foto: auteur)

Bij de Keltische boomkalender langs de weg werd door de aanwezige gasten nieuwsgierig gekeken naar wat er werd gezegd over hun karakter. Onderweg werd er nog even nagepraat over de eigenschappen, die de levensboom had mee gegeven.

Midden in het bos zijn een houtwal, een uitkijkpost en een klein element met een enorm spinnenweb en kon er als klap op de vuurpijl kennis gemaakt worden met een nagebouwde dassenburcht. Voor ieder was het een hilarisch moment om in een varenrijk deel van het bos te zien hoe er op blote voeten een bijzonder pad werd belopen. Volgens de deelnemers voelde het zacht, scherp, nat en droog.

Bij de vis- en speelvijver en een natuurplein met allerlei planten waren allerlei libellen en waterjuffers te zien. Op een openplek met eikenbomen werd uitgelegd dat er voor de kinderen een klim- en klauter object was aangebracht en dat iedereen via een vlinderpad dwars door het broekbos kan lopen.

Aan het eind van de route is een hoogwildzit om van de

Een Hoogwildzit (Foto: auteur)

wijde omgeving te genieten bij een oud schuurtje, waar het voor geïnteresseerden nog mogelijk is een natuurquiz te doen. Diegenen die het durven mogen de houten torrentegel oplichten om een aantal bodemdiertjes te bewonderen.

Op het terrein is het mogelijk de avontuurlijke wandeling af te ronden in 'het Cafetaria & Terras'. Nieuwsgierig geworden? Neem dan gerust eens een kijkje.

Tot slot mag gezegd worden dat 'De Lucht' een gezellig familiepark is voor jong en oud met mogelijkheden voor rust en ontspanning. Bij de receptie kan er een rugzak met veldwerk materiaal en opdrachtenboekje opgehaald worden om op eigen gelegenheid de Gelderse Vallei te ontdekken en te beleven. In het boekje staat kort en krachtig beschreven wat er op de route te beleven valt. Het terrein is vrij groot, maar je kunt er niet verdwalen. Prachtige metalen eekhoorns geven met een pijl in de hand duidelijk de looprichting aan.

't Tiny Forest van Uniek

AUTEUR: INEKE JANSONIUS

In november 2020 heeft basisschool Uniek in de Maandereng een Tiny Forest op het plein geplant. Het was de bedoeling dat ik daar als schoolgids van IVN Ede bij zou helpen, maar door Corona was dat niet mogelijk. Ik ben er na afloop even langsgefietst, maar alles was toen natuurlijk erg sprieterig en kaal.

Voor de redactie van de Groene Gids ben ik op onderzoek uit gegaan. Hoe zou het bos er nu bij staan? Ik heb het onderzocht tijdens de gastles van Esther van IVN Gelderland voor groep 4/5, een echte onderzoeksles. De kinderen moesten onderzoeken hoeveel hun boom al gegroeid was en of er al beestjes zijn te vinden in het bos.

De klas bij het Tiny Forest (Foto: auteur)

Om half 2 komt de klas enthousiast naar buiten, sommige met het bomenpaspoort dat ze in november ingevuld hebben in de hand. Anderen krijgen een nieuw boekje en mogen een nieuwe 'nulmeting' doen. Sommige kinderen weten nog precies welke boom ze geplant hebben, andere worden geholpen door een naamkaartje en wie het helemaal niet meer weet, kiest gewoon een mooie boom. Met centimeters van 1,5 meter gaan ze enthousiast aan de slag. De aanplant was 60-80 centimeter hoog, nu komen de meeste kinderen op 80-100 centimeter. Een enkeling moet speciale trucjes uithalen. De wilgen zijn meer dan 1,5 meter, maar ook buigzaam genoeg om helemaal op te meten. Eén kind komt zelfs tot 3 meter! Bij de dikke komen de meeste kinderen op zo'n 4 cm uit. Dat is natuurlijk de omtrek, anders is het niet te doen met een centimeter. 'Tekent je boom' is voor de meeste kinderen te veel gevraagd, wie gaat er nu rustig zitten voor een tekening als er zoveel meer te ontdekken valt! Ik heb niemand horen klagen dat zijn of haar boom dood is gegaan. De meeste bomen en struiken staan er prima bij. Zomereik en Spokehout hebben het moeilijk gehad en zijn relatief vaak dood of slecht uitgelopen.

Beestjes zoeken (Foto: auteur)

Nadat alle centimeters weer ingeleverd zijn, komt het beste werk. Het zoeken van de beestjes! Een hele uitdaging in zo'n jonge aanplant zonder stronken dood hout.

Maar op de blaadjes zitten toch lieveheersbeestjes en minirupsjes, er lopen mieren en slakken. Langs de plas loopt een hommeltje, er zijn diverse vliegen, een bijzondere wesp. Graven tussen het dode blad, waar de bodem nog goed vochtig is, levert tot mijn verbazing geen diertjes op. Geen pissebedden, duizendpoten en regenwormen in deze jonge bodem. Ondertussen snoepen diverse kinderen van de rode bessen. Ze zijn nog wat bleek en de reacties variëren van 'lekker' tot 'bah, wat zuur'. Ik ben benieuwd of ze ook rijpe bessen gaan proeven of dat alle bessen voor die tijd op zijn.

Niets gevonden (Foto: auteur)

Na afloop vertellen we in het buitenlokaal aan elkaar wat we gezien hebben. Esther telt mee met haar vingers en we komen toch tot meer dan 10 soorten. Ik vraag diverse kinderen wat het leukste was deze les. Het antwoord is heel eensgezind: 'beestjes zoeken'! Het is heel leuk om het Tiny Forest te zien en je voor te stellen hoe de bomen nog groter zullen worden, zodat je straks de straat niet meer ziet als je in het bos bent. Dan wordt het echt een bos! Nu lijkt het nog erg klein. Het buitenlokaal is ook erg leuk geworden. Een halfronde 'tribune' waar de kinderen op kunnen zitten. Daarmee is het veel gemakkelijker om een gesprek met een klas aan te gaan en iets uit te leggen dan in het bos, waar het afsluiten van een les vaak een enorme uitdaging is.

Hopelijk wordt het nu weer gemakkelijker om lessen te geven en kunnen we als IVN Ede ook eens helpen in het Tiny Forest.

Watervogels op het industrieterrein Ede

AUTEUR: WIM MÜLLER (LID WERKGROEP NATUURFOTOGRAFIE)

Na de oproep in de IVN Nieuwsbrief dacht ik aan een fotoreportage over door mij waargenomen watervogels in dit voorjaar, op een plek waar je deze dieren niet zo gauw zal verwachten.

Op het industrieterrein in Ede ligt een plas langs de Buys Ballotstraat waar ik dit voorjaar verschillende watervogels zag waaronder grauwe ganzen families, een broedende knobbelzwaan, een blauwe reiger, eenden, meerkoeten. Ik vroeg mij af waarom juist op deze plek? Watervogels hebben naast water ook voedsel en voor het broeden een rustige plek nodig. Je verwacht dit niet direct op een industrieterrein waar ladende en lossende vrachtwagens komen en gaan, of juist wel?

Blauwe reiger (Foto: auteur)

Ik nam mij voor om in dit corona voorjaar, waarin je ook je zelf wilt beschermen, met de auto wat vaker naar deze plek toe te gaan om te observeren en foto's te maken. Wat allereerst opviel was het aantal soorten watervogels dat op deze plek te zien was. Er was blijkbaar bescherming, rust, ruimte en voedsel genoeg aanwezig. Aan de voorzijde van de plas, die vrij breed is, was een begroeide helling met planten en gras, waar de Grauwe ganzen met hun jongen goed konden foerageren én zich verstoppen. Aan de achterzijde riethagen geschikt als voedselplek voor de reiger en als bouw materiaal voor het nest van de Knobbelzwaan. Naast geparkeerde (vracht)auto's was er verder weinig verstoring door mens en honden. Mogelijk is dit de verklaring voor de waargenomen verschillende soorten watervogels.

Wat ik ook ervaren heb is dat je watervogels prima kunt observeren en fotograferen vanuit de auto. Een auto is namelijk een prima schuilhut. Rij langzaam naar de beoogde plek, parkeer bij voorkeur de auto aan de linkerkant van de weg, open je bestuurders raam en schakel de

Grauwe gans (Foto: auteur)

motor uit. In het begin zijn de vogels misschien wat onrustig, maar als je rustig wacht komen ze (met een beetje geluk) wel dichterbij. Stap vooral niet uit de auto en sla niet met de portieren!

Om met een fors fototoestel met telelens uit het raam te kunnen fotograferen is een rijstzak die op het portier past, in de vorm van een 'korte broek', onmisbaar. Deze heb ik ook gebruikt bij bijgaande foto's. Verdere fotografie tips volgen hieronder.

Tips voor (water)vogel fotografie:

- Zorg dat u de vogels niet verstoort!
- Fotografeer puur voor je plezier, oefen dicht bij huis,
- Zoek een plekje waar u rustig kunt zitten, liefst enigszins verscholen (b.v. achter een geopend autoraam),
- Natuurlijk is bij fotografie het licht heel belangrijk. Fotografeer 's morgens vroeg of aan het eind van de middag dan is het ook vaak rustiger,
- Let bij vogels aan het water op het spiegelbeeld!
- Een belangrijke regel is hoe dan ook: het oog van de vogel moet scherp zijn,
- Voorkom een rommelige achtergrond,
- De compositie is ook essentieel. Een vogel midden in het beeld is zelden spannend. Maar 2/3 links of rechts in het kader levert meestal een veel aardigere foto op.
- Stel je camera op de M-stand in (manual)
- Voor vogelfotografie is een lens van 300 tot 600 mm nodig

Meer dan alleen bloemen en planten voor kamer en tuin

Harkes
tuincentrum
...daar bloeit wat mooi

Klinkenbergerweg 29 Ede tel. 0318-612694
www.harkestuincentrum.nl

Waterdiertjesexcursie

AUTEUR: TRUUS VAN OTTERLOO

Als schoolgids kom je wel eens op plaatsen waar je anders niet zo snel naartoe zou gaan. Zo hielden we begin juli met een klas uit Harskamp een waterbeestjesexcursie bij het Loofles: wat een prachtige plek! Ooit is het uitgegra-

De kinderen van de Harskampse school (Foto: Gerald Kersjes)

ven als recreatieplas, maar deze is in 1967 teruggegeven aan de natuur. Een deel van de oevers is niet toegankelijk, daar komen zeldzame planten en vlinders voor. Maar ook op het toegankelijke deel groeide veel kleine zonnedaauw. De kinde-

Kleine zonnedaauw (Foto: Gerals Kersjes)

ren waren vooral geïnteresseerd in de schepnetten en bakken om te ontdekken wat voor waterdiertjes hier konden worden gevangen. Met zoekkaarten werd de vangst met wat hulp enthousiast op naam gebracht: ruggenzwimmers, watermijten, slakken, larven van waterjuffers, libellen en salamanders, genoeg te vinden hier... Speciale aandacht trok een roofzuchtig dier van zo'n 7 cm lang met vervaarlijk uitziende kaken. In de verzamelbak van een groepje kinderen probeerde die onmiddellijk een salamanderlarve te grazen te nemen. Het bleek een larve

De larve van de geelgerande waterkever (Foto: www.ivn.nl)

van de geelgerande waterkever. Een volwassen kever zat ook in de bak en de kinderen vroegen zich af hoe zo'n grote larve toch kon veranderen in die veel kleinere kever van 3 cm. Omdat wij als begeleiders daar ook niet gelijk het antwoord op paraat hadden, heb ik dat thuis maar eens opgezocht. De larve, eenmaal volgroeid, verpopt zich net zoals een rups dat doet. In de pop verandert dan het lichaam van de larve op miraculeuze wijze in dat van de volwassen kever. Extra wonderlijk is het, dat zowel de larve als de kever in het water leven maar dat dit dier zich op het droge verpopt. De volgroeide larve kruipt uit het water en verpopt zich in een holletje in de grond. Als later de kever daaruit tevoorschijn komt moet hij weer naar het water. Lopen kan hij nauwelijks; zijn poten zijn vooral geschikt als roeispanen. Maar geen nood: vliegen kan hij desnoods ook.

Koevinkje

AUTEUR: TOOS VAN EKERIS

Bij boerderij Groot Zandbrink in Leusden (zeker een bezoek waard) zag ik diverse koevinkjes. Dit is een vlinder die in vochtige gebieden voorkomt. In de omgeving van Otterlo zie ik de vlinder nooit. Vandaar dat ik erg blij was. Omdat we met meerdere mensen liepen had ik, voor mijn gevoel, niet voldoende tijd om een mooie foto te maken. De volgende week wilde naar dezelfde plek om het koevinkje goed te fotograferen. Mijn man wist in de Achterhoek een gebied waar waarschijnlijk het koevinkje ook vloog. Met een mogelijke kans op de kleine ijsvogelvlinder. Een soort welke ik alleen op buitenlandse vakanties had gezien. We hebben meerdere koevinkjes en 5 kleine ijsvogelvlinders gezien en gefotografeerd. Een topdag.

Het koevinkje (Foto: auteur)

Planten en hun naam (5)

AUTEUR: REMIEKE NIERMEYER

Klis of Arctium

In het Grieks wordt de plant arctium genoemd, dat is afgeleid van arctor: beer vanwege de ruwe bladeren en de vruchten die lijken op de borstelige, ruwe berenhuid. Vroeger heette dit geslacht Lappa, dat terug te voeren is op het Griekse labein, dat vasthouden of grijpen betekent. In het algemeen wordt gesproken van klis. Er zijn wel verschillende soorten, maar die zijn heel moeilijk uit elkaar te houden en bovendien bastaarderen ze onderling sterk.

De oorsprong van de naam klis is waarschijnlijk het Germaanse kli dat aanhangen of kleven betekent. Er zijn in de verschillende streektaalen veel benamingen klad, klad-bos, klas, kletten, kleverklas en nog heel veel meer. De wortel werd vroeger maar ook nu nog, in de 20e eeuw in Waterland, op brandewijn kleskoppes getrokken om een haargroeimiddel te maken en als zodanig toe te passen. Ook konden er vele ziekten zoals huidziekten, reuma, jicht door het gebruik van de wortel worden genezen. Het zeer oude kinderspelletje, elkaar met klissen te bekogelen zodat ze aan de kleren blijven hangen, wordt nog steeds in heel veel landen gespeeld.

In het Herbarium van de universiteitsbibliotheek van München komt een afbeelding uit ca 1420 voor waarop kinderen proberen elkaar klissen in het haar te gooien. Met Pinksteren werd vroeger in Duitsland, Engeland en Noord-Holland boven Haarlem een jonge boer helemaal met klissen bedekt en als Groene Man of Klisseboer rondgevoerd.

Klis of Arctium

Zeepkruid of Saponaria officinalis

Zeepkruid of Saponaria officinalis

De naam saponaria is afkomstig van het Latijnse woord *sapo* = zeep. De in schijfjes gesneden wortel geeft wanneer die in water worden geschud, een zeepachtig schuim. De soortnaam *officinalis* duidt erop dat dit kruid in de geneeskunde werd gebruikt. In de apotheek was het bekend onder de naam *herba et radix saponariae*, dat betekent dat zowel het kruid als de wortel werden gebruikt. Het werd toegepast als bloedreinigend middel, maar ook om zweet en urine af te drijven of bij geelzucht de stoelgang te bevorderen. De plant wordt behalve als zeepkruid ook aangeduid met sepekruid, sippekruid, wasplant.

Het volgende recept is van P. Nylandt:

'Om de Hersenen te suiveren: Neemt een stukje van de wortel / kauw het in de mond en het sal veel vochtigheden en fluymen uyt het Hoofd trecken.'

Pas in 1811 lukt het Bucholz uit de plant de stof saponine te isoleren. Later vond men deze stof ook in andere planten.

De plant is afkomstig uit het Middellandse zeegebied. Plinius noemde haar *herba ianaria*, want het werd gebruikt om wol te wassen. In de dertiende eeuw wordt *saponaria* al door Albertus Magnus genoemd.

Het zeepkruid is door de monniken meegenomen naar het

noorden en daar in de kloostertuinen aangeplant. Van daaruit is het ontsnapt en verwilderd. Dat gebeurde ook vanuit de boerenhoven, waar het werd aangeplant om wol te wassen. In de middeleeuwen gebruikten de lakenvolgers het om hun goederen te reinigen. Dat gebruik is ook terug te vinden in de Franse benaming *herba à foulon* en de Engelse naam *fullers grasse*.

Een oude legende vertelt ons dat de plant is ontstaan uit het badwater van de Griekse godin Aphrodite, godin van liefde en vruchtbaarheid, toen zij na aangeraakt te zijn door haar echtgenoot, de vuurgod Hephaestu, een bad nam.

Klaproos of Papaver rhoeas

De Romeinen noemden de klaproos al papaver. De herkomst van de naam wordt verschillend verklaard. De een zegt dat de bron het Keltische woord *papapap* is. Dat is een brij waaraan men het sap van de papaver toevoegde, opdat de kinderen spoedig zouden inslapen. Een ander herleidt de naam tot een stroopje van het sap, ook wel pap, brij of verum genoemd, dat aan huilende kinderen werd gegeven om ze in slaap te krijgen. Dit gebruik kan dodelijk zijn.

Papaver zou ook te herleiden zijn tot *capaver* dat ik omvat betekent en verwijst naar de vorm van de zaaddoos.

De soortnaam *rhoeas* is afgeleid van het Griekse woord *rhyas*, dat afvallen betekent. Het duidt op het snelle afvallen van de bloemblaadjes nadat de bloem geplukt is. Het papaverzaad of wel maanzaad wordt al in de tijd van Plinius genoemd als strooisel op brood. Ook brood dat tijdens de sabbat door joden wordt gegeten wordt nog steeds met maanzaad bestrooid als zinnebeeld van de overvloed van manna in de woestijn.

Klaproos is terug te vinden in een kinderspelletje dat al in 1543 door L. Fuchs wordt beschreven:

'De kinderen hebben het gezoachte met dessen bloemen, went sij legghende bladeren tusschen haer handen oft op haer voorhoofd, ende sy doen die clappen oft geluyt geuen, ende daeroem zo heet dit cruyt Clapper rose.'

Aan het begin van de 20e eeuw beschrijven De Cock en Teirinck dit 'Klekkerkes' maken als volgt:

'Men vouwt een bloemblaadje bolvormig zodat men een klein beursje bekomt. Dat slaat men op voorhoofd os handrug. De samengedrukte lucht doet het kleine zakje met een knal openspringen.'

Klaproos kan ook duiden op het geluid dat de zaden in de zaaddoos maken.

De rode bloemkleur leidt in veel streeknamen tot de benaming roos. Omdat de bloemblaadjes vroeger vaak gebruikt werden bij de behandeling van kanker kwam de naam Kankerroos veel voor. In Tholen dacht men dat men juist kanker kreeg wanneer men de steel in de mond nam. Ook wordt er verband gelegd met onweer. De Donderbloem werd als afwerend middel op 15 augustus, Maria tenhemelopneming, geplukt en verwerkt in de kruidwis of kruidenbundel, die dan in de kerk gewijd werd. Wanneer een onweer uitbrak werden de kruiden in de haard geworpen om verbrand te worden. Hierdoor kon allerlei onheil worden voorkomen.

Grote weegbree of Plantago major

De geslachtsnaam *Plantago* is afgeleid van het Latijnse

Klaproos of *Papaver rhoeas*

Grote weegbree of *Plantago major*

planta pedis = voetzool, omdat het plat tegen de grond liggende blad op een voetzool lijkt. Dit geldt vooral voor de grote weegbree, major = groot, die met haar brede bladeren algemeen langs wegen voorkomt. Weg komt in veel streeknamen voor zoals: wegeblaren, wegtree of verbas-terd tot weverbladeren, weversblèd.

In het versje van Rückert komt de groeiplaats langs de weg ook duidelijk naar voren:

Ich armes Kraut am Weg,
Ich steh hier ungebeten,
Muss auf mich lassen treten,
Wer Lust hat, flink und träg.

Chocoladeplant is een naam die op de Veluwezoom werd gebruikt. Die had zij te danken aan de naar chocolade geurende bloemen. In Duitsland aten de kinderen de bloeiaren als lekkernij.

In de volksgeneeskunst werd het uitgeperste sap gebruikt ter genezing van beten van een slag of een hondsdoel dier. Ook werd het gebruikt om ontstoken vingers te genezen. In De Levende Natuur juli 1936 schrijft A. Gorter 'De Wegebladeren werden door Chinese zeelieden veel gebruikt voor wondbehandeling. Hiertoe wordt deze eerst de 'ruwe kant' (onderkant) op de wonden gelegd totdat ze geheeld zijn en later de 'gladde' (bovenkant) voor een snelle genezing. De planten die overal op de haventerreinen van de gehele wereld groeien, werden in Amsterdam door de Chinezen veel gezocht en in water bewaard.'

Wie alles wil lezen kan zich verdiepen in: Planten en hun naam, Botanisch lexicon voor de Lage Landen door H. Kleijn, tweede druk 1979, uitgegeven door Meulenhoff Amsterdam.

Scholenwerk komt weer op gang

AUTEUR: JOKE VELTKAMP

Hoewel de les zintuigen steeds aangeboden wordt rondom de meivakantie, is het dit keer toch gelukt om in een aangepaste vorm aan 2 groepen een les aan te bieden in juni. Gekozen werd voor het Proosdijpark zodat de leerlingen er te voet naar toe konden gaan. Het was een succes. De ervaringen die hierbij opgedaan werden, kunnen straks weer gebruikt worden voor een puzzeltocht bij een Open dag in het park.

Nieuw was dit jaar het verzoek van MBO Aeres richting Toegepaste biologie om voor het vak Aquatische ecologie voor 2 groepen eerste klassers een excursie te verzorgen bij de poelen aan de Horalaan. Vier IVN-ers stonden klaar om te vertellen over Fauna en Flora en onderzoek te laten doen in dit natuurgebiedje. De andere helft van de ochtend gingen de leerlingen met de eigen leerkracht naar het water rondom kasteel Hoekelum.

Studenten bij het water (Foto: auteur)

Juni is de maand voor de waterbeestjes. Er waren 3 scholen die ondanks de nog heersende Covid epidemie een excursie wilden. Met 3 groepen gingen we aan de slag bij de singel rondom Veldhuizen. Hier is volop ruimte langs de waterkant maar helaas groeit er veel wier mede waardoor het aantal gevangen beestjes laag was. Voor 2 groepen togen de gidsen naar de Loofles bij Harskamp waar de leerlingen met de fiets konden komen. Voor de meeste gidsen was dit een nieuwe plek waar een gevarieerd en mooi aantal dieren gespot werd. Opnieuw troffen we het met het weer zodat ieder een prettige ervaring opdeed in de natuur.

Met dank aan alle medewerkers.

kinderpagina

Om te onthouden

Heb jij ook wel eens gemopper gehoord over slakken? Vind jij het ook enge glibberbeesten die je alleen maar ziet als het heeft geregend?

Dat slakken veel kapot vreten in de tuin is waar. Kijk maar.

Dat het vieze glibberige beesten zijn, is niet waar. Ze zijn wel een beetje glibberig, maar ze zijn niet vies. Dat slijm hebben ze nodig. Ze maken het zelf en gebruiken het om over te glijden. Kijk maar eens 's morgens vroeg op de tegels, dan zie je soms slakkensporen.

Slakken zijn echte opruimers. Ze eten dode beestjes en resten van bladeren. Daarom mogen we ze niet dood maken en zeker niet vergiftigen.

pascalvyncke.be

Weetje

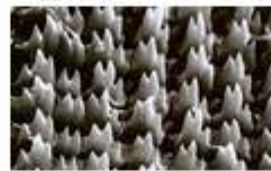

Blogspot.com

Slakken zijn weekdieren; ze hebben geen skelet. Wel hebben veel slakken een uitwendig skelet van kalk. Dat heet een slakkenhuis.

Slakken komen voor in het water en op het land. Ze bestaan voor een groot deel uit water. Het slijm zorgt er bij landslakken ook voor dat ze niet uitdrogen.

De tong van de slak is een rasptong en heeft meer dan 25.000 kleine tandjes. Net een zaag. Hiermee schraapt hij dunne laagjes van bladeren of ander voedsel af.

<https://ger.pets-health.com/>

In deze Groene Gids kun je nog meer foto's zien van slakken.

Om te doen

Als je het vervelend vindt dat slakken bijvoorbeeld van je sla eten, dan kun je het volgende doen.

Snijd een meloen in een paar stukken en leg die in je moestuin of op andere plekken waar veel gegeten wordt door slakken. Leg de stukken een beetje onder de bladeren. De volgende morgen zitten er vast prachtige slakken op de stukken meloen, want slakken zijn er dol op.

Breng de gevangen slakken naar een plek waarvan jij denkt dat ze naar hartenlust kunnen eten. Succes!!